

POSTANOWIENIE

Dnia 23 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Czubik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Karska

SSN Krzysztof Wiak

w sprawie z wniosku M. w likwidacji z siedzibą w R.

z udziałem Banku Spółki Akcyjnej w W.

o wpis hipoteki przymusowej łącznej kaucyjnej w kwocie 27.958.907,50 zł,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych 23 listopada 2022 r.,

zażalenia Prokuratora Generalnego na postanowienie Sądu Rejonowego w Kołobrzegu z 6 kwietnia 2022 r., Dz.Kw. 3654/21,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 6 kwietnia 2022 r., Dz. KW 3654/21, [...], Sąd Rejonowy w Kołobrzegu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. odrzucił skargę nadzwyczajną Prokuratora Generalnego z 16 marca 2021 r. wywiedzioną w sprawie z wniosku M. z siedzibą w R. z udziałem Bank S.A. w W., którą zaskarżono prawomocne orzeczenie referendarza sądowego Sądu Rejonowego w Kołobrzegu z 5 lipca 2016 r., Dz. Kw. 3589/16.

Sąd Rejonowy w Kołobrzegu następująco uzasadnił swoje postanowienie:

W dniu 23 marca 2021 r. do tutejszego Sądu wpłynęła skarga nadzwyczajna Prokuratora Generalnego od prawomocnego orzeczenia referendarza sądowego Sądu Rejonowego w Kołobrzegu z 5 lipca 2016 r., Dz. Kw. 3589/16, w przedmiocie wpisu w księdze wieczystej [...] hipoteki przymusowej łącznej kaucyjnej w kwocie

27 958 907,50 zł na rzecz M. z siedzibą w R.. Pod skargą podpis złożyła B. M. jako Zastępca Prokuratora Generalnego. Do skargi dołączono wyciąg z zarządzenia nr [...] Prokuratora Generalnego z 30 lipca 2018 r., które dotyczyło zakresu czynności Zastępcy Prokuratora Generalnego R. H..

Zarządzeniem z dnia 5 sierpnia 2021 r. referendarz sądowy wezwał skarżącego do uzupełnienia braku formalnego skargi nadzwyczajnej w terminie tygodniowym poprzez wykazanie, że Zastępca Prokuratora Generalnego B. M. jest uprawniona do składania w imieniu Prokuratora Generalnego środków zaskarżenia w postaci skarg nadzwyczajnych. Zarządzenie zostało doręczone 17 sierpnia 2021 r.

W odpowiedzi na powyższe wezwanie, 23 sierpnia 2021 r. do akt zostało złożone pismo stanowiące wyciąg z zarządzenia nr [...] Prokuratora Generalnego z 30 lipca 2018 r. w sprawie ustalenia zakresu czynności Zastępcy Prokuratora Generalnego do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji B. M.

Zarządzeniem referendarza z 1 grudnia 2021 r. skarga nadzwyczajna Prokuratora Generalnego wraz z aktami księgi wieczystej została skierowana do Sądu Najwyższego.

Pismem z 26 stycznia 2022 r. (stosownie do zarządzenia z 24 stycznia 2022 r.) Sąd Najwyższy – Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych zwróciła tutęjszemu Sądowi akta sprawy [...] celem rozważenia zastosowania sankcji przewidzianej w art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z niewykazaniem uprawnienia Zastępcy Prokuratora Generalnego B. M. do złożenia w imieniu Prokuratora Generalnego skargi nadzwyczajnej.

Sąd Rejonowy wskazał następnie, że w świetle art. 95 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2018 r. poz. 5 ze zm.; dalej: „ustawa o SN”) w zakresie nieuregulowanym przepisami ustawy do skargi nadzwyczajnej, w tym postępowania w sprawie tej skargi, stosuje się w zakresie spraw cywilnych – przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego dotyczące skargi kasacyjnej, z wyłączeniem art. 398⁴ § 2 oraz art. 398⁹ (...).

Zgodnie z art. 398⁶ § 2 k.p.c., sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych

w art. 398⁴ § 1, nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną.

Sąd Rejonowy w Kołobrzegu odrzucił skargę Prokuratora Generalnego uznając, iż jej braki formalne nie zostały usunięte w terminie. Z nadesłanego do Sądu wyciągu zarządzenia nr [...] Prokuratora Generalnego z 30 lipca 2018 r. w sprawie ustalenia zakresu czynności Zastępcy Prokuratora Generalnego do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji B. M. nie wynikało bowiem, że B. M. jest uprawniona do składania w imieniu Prokuratora Generalnego środków zaskarżenia w postaci skarg nadzwyczajnych.

Pismem z 17 maja 2022 r. Prokurator Generalny, działając na podstawie art. 394¹ k.p.c., złożył zażalenie na ww. postanowienie Sądu Rejonowego w Kołobrzegu, zaskarżając je w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił obrazę art. 89 § 2 ustawy o SN w zw. z art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 ustawy o SN przez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż skarga nadzwyczajna podlega odrzuceniu, gdyż została złożona przez organ nieuprawniony i pomimo uzupełnienia braków nie wykazano, że Zastępcą Prokuratora Generalnego B. M. jest uprawniona do składania w imieniu Prokuratora Generalnego środków zaskarżenia w postaci skarg nadzwyczajnych, podczas gdy z treści § 5.1 pkt 5a i § 3.1 pkt 8 zarządzenia nr [...] Prokuratora Generalnego z 30 lipca 2018 r., którego wyciągi zostały dołączone do skargi nadzwyczajnej, wynika, iż Zastępcą Prokuratora Generalnego B. M. sprawuje zastępstwo Prokuratora Generalnego w zakresie czynności określonych przepisami art. 89 § 2 ustawy o SN.

W oparciu o powyższy zarzut – rozwinięty następnie w uzasadnieniu zażalenia – Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie.

Zasadniczo trafna jest zawarta w zażaleniu argumentacja, że zgodnie z treścią § 5.1 pkt 5a przesłanego do akt wraz ze skargą nadzwyczajną zarządzenia nr [...] Prokuratora Generalnego z 30 lipca 2018 r. w sprawie ustalenia

zakresu czynności Prokuratora Generalnego, Prokuratora Krajowego i pozostałych zastępców Prokuratora Generalnego – Zastępcą Prokuratora Generalnego R. H. sprawuje zastępstwo Prokuratora Generalnego w zakresie czynności określonych m.in. w art. 89 § 2 ustawy o SN.

Natomiast Zastępcą Prokuratora Generalnego B.M. zastępowała Prokuratora Generalnego oraz Pierwszego Zastępcę Prokuratora Generalnego Prokuratora Krajowego B.Ś., a także Zastępcę Prokuratora Generalnego K.S., Zastępcę Prokuratora Generalnego R.S., Zastępcę Prokuratora Generalnego M.P. i Zastępcę Prokuratora Generalnego do Spraw Wojskowych P.F. w czasie ich nieobecności lub czasowej niemożności wykonywania obowiązków (§ 3.1 pkt 8 zarządzenia nr [...] /18 Prokuratora Generalnego).

W tych okolicznościach sprawy Sąd Najwyższy dał wiarę skarżącemu Prokuratorowi Generalnemu, że w istocie Zastępcą Prokuratora Generalnego B. M. – w chwili złożenia skargi nadzwyczajnej – zastępowała wskazane w zarządzeniu nr [...] Prokuratora Generalnego osoby w czasie ich nieobecności lub czasowej niemożności wykonywania obowiązków. Przy tym, niejako „na przyszłość” postulować należy by osoby władne do składania środków zaskarżenia w imieniu Prokuratora Generalnego jednoznacznie wskazywały i dokumentowały, że w danej chwili wypełniają określone zadania „w zastępstwie”.

Jedynie na marginesie odnotować należy, że skarga nadzwyczajna Prokuratora Generalnego jest skargą od prawomocnego orzeczenia referendarza sądowego Sądu Rejonowego w Kołobrzegu z 5 lipca 2016 r., Dz. Kw. 3589/16, w przedmiocie wpisu w księdze wieczystej [...] hipoteki przymusowej łącznej kaucyjnej w kwocie 27 958 907,50 zł na rzecz M. z siedzibą w R.. Zaskarżone postanowienie referendarza w postaci wpisu hipoteki już nie istnieje. Rozstrzygnięcie, o które wnioskował Prokurator Generalny w przedmiotowej sprawie, zostało osiągnięte w efekcie wydania przez Sąd Najwyższy postanowienia z 16 lutego 2022 r. w sprawie o sygn. I NSNc 601/21. W postanowieniu tym Sąd Najwyższy wykreślił przedmiotową hipotekę przymusową kaucyjną łączną z księgi wieczystej [...]1 (macierzystej) oraz wszystkich ksiąg współobciążonych. Pośród 91 ksiąg współobciążonych była także księga o numerze [...] prowadzona dla lokalu [...] przekształconego w efekcie zastosowania art. 17¹⁸ ustawy z dnia 15

grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. 2001 r. Nr 4, poz. 27 ze zm.). Tym samym w dniu 16 lutego 2022 r. został wykreślony także zaskarżony niniejszą skargą nadzwyczajną wpis. Stąd też postępowanie z niniejszej skargi nadzwyczajnej, z uwagi na nieistnienie zaskarżonego postanowienia, z punktu widzenia logiki procesu może skończyć się wyłącznie umorzeniem. Sąd Najwyższy daje kwestię tę pod rozagę składającemu skargę Prokuratorowi Generalnemu, w kontekście ewentualnego wycofania skargi, co nie zmienia wszelako oceny zasadności rozstrzygnięcia wyrażonego niniejszym postanowieniem.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[as
a]